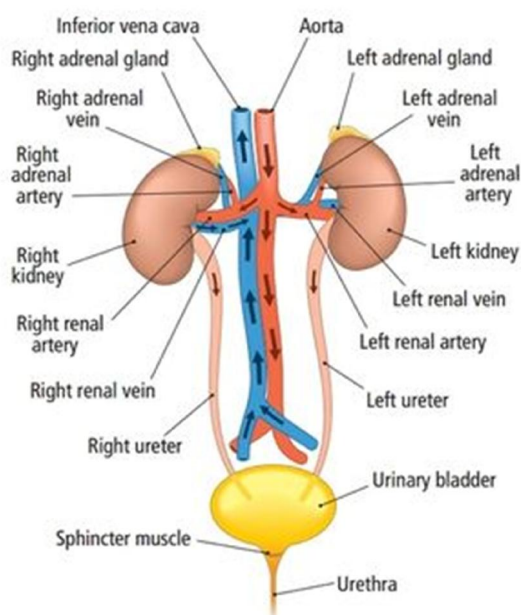

SYSTEMA UROGENITALE

1. SYSTEMA URINARIUM

Гръцки термин/терминоелемент	Латински термин	Значение
calyx, icis, m	–	чашка
cyst-	vesica urinaria	пикочен мехур
nephr-	ren, renis, m	бъбрек
pyel-	pelvis renalis	бъбречно легенче
ureter, eris, m	–	пикочопровод
urethra, ae, f	–	пикочен канал
ur-, -uria, ae, f, -uresis, is, f/ urina, ae, f	–	урина

✓ *nephr-* (*ren, renis, m*) – бъбрек

nephritis, itidis, f – нефрит, възпаление на бъбрек

glomerulonephritis, itidis, f – гломерулонефрит, възпаление на бъбречните гломерули

paranephritis, itidis, f – паранефрит, възпаление на бъбречната капсула и на тъканите около бъбрека

perinephritis, itidis, f – перинефрит, възпаление на фиброзната капсула

hydronephrosis, is, f – хидронефроза, задържане на урина в бъбречното легенче

nephrolithiasis, is, f, syn. calculosis renis – нефролитиаза, камъни в бъбрека, бъбречнокаменна болест

nephrosclerosis, is, f – нефросклероза, сбръчкване на бъбрек; краен стадий на хронични бъбречни заболявания

nephroptosis, is, f – нефроптоза, спадане на бъбрек

nephrectomia, ae, f – нефректомия, отстраняване на бъбрек

nephrorexia, ae, f – нефропексия, фиксиране на бъбрек

pyonephrosis, is f – пионефроза, наличие на гной в бъбрека

✓ *pyel- (pelvis renalis)* – бъбречно легенче
pyelonephritis, itidis, f – пиелонефрит, възпаление на бъбречното легенче и бъбрека

✓ *calyx, icis, m* – бъбречна чашка
calicectomy, ae, f – калицектомия, отстраняване на бъбречна чашка

✓ *cyst- (vesica urinaria)* – пикочен мехур
cystoscopy, ae, f – инструментален преглед на пикочния мехур
cystopyelitis, itidis, f – цистопиелит, възпаление на пикочния мехур и бъбречното легенче

✓ *ureter, eris, m* – уретер, пикочопровод
nephroureterectomy, ae, f – нефроуретеректомия, отстраняване на бъбрек и пикочопровод

✓ *urethra, ae, f* – уретра, пикочен канал
urethritis, itidis, f – уретрит, възпаление на пикочния канал

✓ *ur-, -uria, -uresis (urina, ae f)* – урина
anuria, ae, f, syn. anuresis, is, f – анурия, ануреза, липса на отделяне на урина
dysuria, ae, f – дисурия, болезнено уриниране
polyuria, ae, f – полиурия, повишено количество урина
oliguria, ae, f – олигурия, намалено количество урина
pollakiuria, ae, f – полакиурия, често уриниране
haematuria, ae, f – хематурия, кръв в урината
glycosuria, ae, f – гликосурия, захар в урината
uraemia, ae, f – уремия, урея в кръвта
urosepsis, is, f – уросепсис, причинен от инфекция на пикочните пътища

Общи термини и диагнози

lithotripsy, ae, f – литотрипсия, екстракорпорално разбиване на камъни със звукови вълни

uroolithiasis, is, f – уролитиаза, камъни в отделителната система

urographia, ae, f – урография, рентгенография на отделителната система

Anuria calculoso-obstructiva – Калкулозо-обструктивна анурия

Pyelonephritis chronica exacerbata – Обострен хроничен пиелонефрит

Pyelonephritis purulenta – Гноен пиелонефрит

Necrosis corticalis – Кортикална некроза

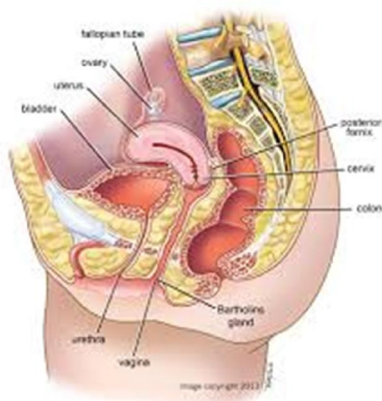
Insuffientis renalis acuta – Остра бъбречна недостатъчност
Incontinentia urinae – Незадържане на урина
Incontinentia stressogenes – Стрес инконтиненция (неволево изпускане)
Enuresis nocturna – Нощно напикаване при деца

NEPHROLOGIA ET UROLOGIA

Colica renalis – бъбречна колика
Cystitis acuta – остро възпаление на пикочния мехур
Cystitis chronica – хронично възпаление на пикочния мехур
Cystopyelitis acuta – остро възпаление на пикочния мехур с вторична възходяща инфекция на бъбречното легенче
Glomerulonephritis diffusa acuta – остър дифузен гломерулонефрит
Haematuria – кръв в урината
Hydronephrosis – хидронефроза, разширение на бъбречното легенче поради задържане на урина
Hypertrophoma – хипернефром, злокачествен тумор на бъбреците, развиващ се от надбъбречни клетки в бъбречния паренхим
Insuffientia renalis acuta – остра бъбречна недостатъчност
Insuffientia renalis chronica – хронична бъбречна недостатъчност
Nephritis chronica – хронично възпаление на бъбреците
Nephrolithiasis – камъни в бъбреците, бъбречнокаменна болест
Nephropathia gravidarum – бъбречно заболяване у бременни
Nephrosclerosis, nephrocirrhosis – нефросклероза, нефроцироза, ръбцово разрастване на интерстициалната тъкан, сбръчкан бъбрек
Nephrosis chronica – хронично дегенеративно заболяване на бъбречните каналчета
Paranephritis acuta – остро възпаление на околобъбречната мастна тъкан
Perinephritis acuta – остро възпаление на фиброзната капсула на бъбрека
Ren mobilis – подвижен бъбрек
Ren polycysticus – поликистозен бъбрек
Pyelitis acuta gravidarum – остро възпаление на бъбречното легенче у бременни
Pyelonephritis acuta – остро възпаление на бъбречното легенче и бъбречния паренхим
Pyelonephritis calculosa chronica – хронично калкулозно възпаление на бъбречното легенче и бъбречния паренхим
Pyonephrosis – пионефроза, разширение на бъбречното легенче с образуване на гной
Transplantatio renis – трансплантация на бъбрек
Uraemia – уремия, наличие на урея в кръвта
Ureteritis acuta – остро възпаление на пикочопровод
Urethritis acuta – остро възпаление на пикочния канал

2. SYSTEMA GENITALE FEMININUM

Гръцки термин/терминоелемент	Латински термин	Значение
amnion, ii, n	–	амнион, околоплоден сак
colp- endometrium, ii, n	vagina, ae, f –	влагалище ендометриум, маточна лигавица
episio-; perineum, i, n		перинеум, покривката на малкия таз
galact- gynaec-	lac, lactis, n femina, ae, f	мляко жена
mast-, -mastia, ae, f; mamma, ae, f	–	гърда, млечна жлеза
men- metr-, hyster- myometrium, ii, n	mensis, is, m uterus, i, m –	месец матка миометриум, мускулен слой на матката
oophor- parametrium, ii, n	ovarium, ii, n –	яйчник параметриум, тъкани около матката
perimetrium, ii, n	–	периметриум, външна обвивка
salpinx, ngis, f	tuba, ae, f uterina	маточна тръба
trachel- thel-	cervix, icis, f uteri mammilla, ae, f	шийка на матката гърдно зърно
toc-, -tokia	partus, us, m	

✓ *gynaec-* (*femina, ae, f*) – жена

gynaecologia, ae, f – гинекология, дял от медицината, изучаващ женската полова система

obstetricia, ae, f – акушерство

✓ *oophor-* (*ovarium, ii, n*) – яйчник

oophoritis, itidis, f, *syn.* ovaritis – оофорит, оварит, възпаление на яйчник

ovarialgia, ae, f – овариалгия, яйчникова болка

oophorectomia, ae, f, *syn.* ovariectomia – оофоректомия, овариектомия, отстраняване на яйчник

✓ *salpinx, ngis, f (tuba uterina)* – маточна тръба

hysterosalpingographia, ae, f – хистеросалпингография, рентгенография на матката и маточните тръби

hydrosalpinx, ngis, f – хидросалпинкс, течност в маточна тръба

haemosalpinx, ngis, f – хемосалпинкс, кръв в маточна тръба

salpingorrhexis, is, f – салпингорексис, спукване на маточна тръба

✓ *adnexa uteri* – придатъци на матката

adnexitis, itidis, f, *syn.* oophrosalpingitis – аднексит, възпаление на придатъците на матката

✓ *metr-, hyster-* (*uterus, i, m*) – матка

Гръцкият терминоелемент metr- се използва в анатомичните и патологичните термини, а hyster- – при оперативните термини.

endometritis, itidis, f – ендометрит, възпаление на маточната лигавица

endometriosis, is, f – ендометриоза, поява на маточна лигавица на необичайно място

metrorrhagia, ae, f – метрорагия, маточен кръвоизлив

metroptosis, is, f – метроптоза, спадане на матката

pyometra, ae, f – пиометра, гной в матката

hysteropexia, ae, f – хистеропексия, фиксиране на матката

hysterectomy, ae, f – хистеректомия, отстраняване на матката

hysterotomia, ae, f – хистеротомия, срязване на матката

✓ *trachel-* (*cervix uteri*) – маточна шийка

cervicitis, itidis, f – цервицит, възпаление на маточната шийка

✓ *colp-* (*vagina, ae, f*) – влагалище

colpitis, itidis, f, *syn.* vaginitis – колпит, вагинит, възпаление на влагалището

colposcopia, ae, f – колпоскопия, инструментален преглед на влагалището

colpocystoplastica, ae, f – колпоцистопластика, пластична операция на влагалището и пикочния мехур

vulvovaginitis, itidis, f – вулвовагинит, възпаление на вулвата и влагалището

✓ *episio-; perineum, i, n* – перинеум, покривката на малкия таз

episiotomia, ae, f – епизиотомия, разрязване на перинеума за улесняване на раждането

✓ *mast-*; *mamma, ae, f* – гърда, млечна жлеза

mammographia, ae, f – мамография, рентгенография на млечните жлези

mastitis, itidis, f – мастит, възпаление на млечната жлеза

mastodynia, ae, f – мастодиния, болка в млечните жлези

gynaecomastia, ae, f – гинекомастия, уголемяване на млечните жлези при мъже

mastectomy, ae, f – мастектомия, отстраняване на млечна жлеза

✓ *thel-* (*mamilla, ae, f*) – гърдно зърно

thelitis, itidis, f – възпаление на гърдното зърно

✓ *men-* (*mensis, is, m*) – месец

menarche, es, f – менархе, първа менструация

menorrhoea, ae, f – менструация

amenorrhoea, ae, f – аменорея, липса на менструация

dysmenorrhoea, ae, f – дисменорея, болезнена менструация

hypermenorrhoea, ae, f – хиперменорея, обилна менструация

hypomenorrhoea, ae, f – хипоменорея, оскъдна менструация

polymenorrhoea, ae, f – полименорея, честа менструация

oligomenorrhoea, ae, f – олигоменорея, рядка менструация

menopausa, ae, f – менопауза, периодът след окончателното спиране на менструацията

✓ *toc-*, *-tokia (partus, us, m)* – раждане

dystokia, ae, f – дистокция, трудно раждане

✓ *galact-* (*lac, lactis, n*) – мляко

lactatio, onis, f – лактация, нормалният процес на образуване и отделяне на мляко

galactorrhoea, ae, f – галакторея, патологично течение на мляко

galactostasis, is, f – галактостаза, застои на млякото

remedia galactagoga – средства, спомагащи за отделянето на мляко

Общи термини и диагнози

amniocentesis, is, f – амниоцентеза, пункция на амниотичния сак

embryopathia, ae, f – ембриопатия, увреждане на зародиша

gemini, orum, m (pl.) – близнаци

eclampsia, ae, f – еклампсия, усложнение на бременността, свързано с повишено

артериално налягане, гърчове, загуба на съзнанието и изпадане в кома

prae-eclampsia, ae, f – прееклампсия, късна токсикоза на бременността, свързана с

хипертония и протеинурия

puerperium, ii, n – пуерпуриум, послеродов период

Sterilitas feminae – Безплодие при жената

Hyperemesis gravidarum – Повишено повръщане при бременни
Graviditas extrauterina – Извънматочна бременност
Abruptio placentae – Преждевременно отлепване на плацентата
Placenta praevia – Предлежаща плацента
Asphyxia foetus intra partum – Задушаване на плода по време на раждане
Partus gemini secundi – Раждане на втори близък
Insufficiencia renalis acuta post partum – Остра бъбречна недостатъчност след раждане
Polyposis uteri – Полипоза на матката
Erosio cervicis uteri – Ерозия на шийката на матката
Carcinoma mammae dextrae – Карцином на дясната млечна жлеза
Lymphoedema post mastectomiam – Лимфен оток след отстраняване на млечна жлеза

OBSTETRICIA ET GYNAECOLOGIA

Abortus completus – пълен аборт; плодът заедно с обвивките са напълно изхвърлени от маточната кухина
Abortus habitualis – хабитуален (повтарящ се) аборт
Abortus imminens – заплашващ аборт; стадий на спонтанния аборт, протичащ с оскъдно кръвотечение и др.
Abortus incipiens – започващ аборт; стадий на спонтанния аборт, протичащ с по-ясно изразено кръвотечение и др.
Abortus incompletus – непълен аборт; части от плода, обвивките и др. остават в маточната кухина
Abortus progrediens – аборт в ход; необратим стадий на спонтанния аборт, протичащ с обилно кръвотечение и др.
Adnexitis puerperalis – родилен аднексит
Agalactia – липса на производство на кърма
Amenorrhoea – липса на менструация
Amniocentesis diagnostica – диагностична амниоцентеза
Asphyxia foetus intra partum – задушаване на плода по време на раждане
Asphyxia neonati – задушаване на новородено
Carcinoma cervicis uteri – карцином на маточната шийка
Cardiomyopathia post partum – увреждане на сърцето след раждане
Cardiotocographia – регистрация на сърдечната дейност на плода
Cephalometria intrauterina – вътреутробно измерване на главата на плода
Dysmenorrhoea – болезнена менструация
Eclampsia ante partum – еклампсия (пристъпи от гърчове) преди раждане
Endometritis post abortum – възпаление на лигавицата на матката след аборт
Endometritis puerperalis – родилен ендометрит
Endometriosis – ендометриоза, развитие на маточна лигавица на необичайно място
Episiotomia – разрязване на влагалището и перинеума при раждане
Erosio colli uteri – ерозия на шийката на матката
Febris puerperalis – родилна треска

Fibrosis ovarii dextri cum hypofunctione – фиброза на десния яйчник с намалена функция

Fluor vaginalis – вагинално течение

Foetus praematurus – преждевременен плод

Galactorrhoea – патологично изтичане на мляко от млечните жлези

Galactostasis – застои на млякото

Hyperemesis gravidarum – силно и продължително повръщане у бременни

Hypermenorrhoea – обилна менструация

Hyperplasia endometrii – разрастване на маточната лигавица

Hypomenorrhoea – оскъдна менструация

Hypoplasia uteri – недоразвитие на матката

Hysterectomy totalis – цялостно оперативно отстраняване на матката

Hysterectomy post partum – отстраняване на матката след раждане

Interruptio graviditatis – прекъсване на бременността

Oligomenorrhoea – рядка менструация

Mastitis lactationis – мастит през време на кърмене

Menstruatio praesox – преждевременна менструация

Metropathia haemorrhagica juvenilis – младежка хеморагична метропатия

Metropathia haemorrhagica climacterica – климактерична хеморагична метропатия

Metrorrhagia – маточно кръвотечение, което не е във връзка с менструацията

Mors intrauterina – вътреутробна смърт

Descensus uteri (metroptosis) – спадане на матката

Morbus haemolyticus foetus – хемолитична болест на плода

Morbus haemolyticus neonati – хемолитична болест на новородено

Myoma uteri – миома на матката

Myomectomy – екстирпация на миомен възел

Partus normalis (Partus per vias naturales) – нормално раждане

Partus per sectionem caesaream – раждане чрез цезарово сечение

Partus praematurus – преждеременно раждане

Partus serotinus – късно раждане

Placenta praevia – предлежаща плацента

Placenta praevia cum haemorrhagia – предлежаща плацента с кръвоизлив

Preeclampsia – прееклампсия, усложнение на бременността с повишено кръвно налягане, отоци и белтък в урината (протеинурия)

Prolapsus uteri – пролапс на матката

Polycystosis ovariorum bilateralis – двустранна поликистоза на яйчници

Polymenorrhoea – честа менструация

Polyposis uteri – полипоза на матката

Rotatio capitis foetus – завъртане на главата на плода

Ruptura uteri spontanea – спонтанно разкъсване на матката

Ruptura cervicis uteri – разкъсване на шийката на матката

Ruptura perinei – разкъсване на междинницата

Salpingoophoritis (adnexitis) – възпаление на маточните тръби и яйчници

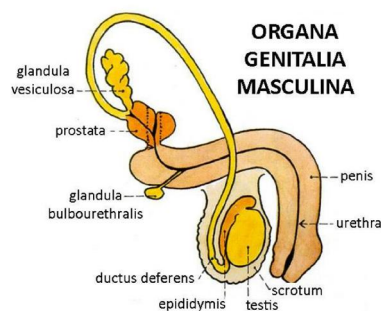
Sectio caesarea cum hysterectomy – цезарово сечение с отстраняване на матката
 Sectio caesarea extraperitonealis – екстраперитонеално цезарово сечение
 Sectio caesarea transperitonealis – трансперитонеално цезарово сечение
 Shock haemorrhagicum – хеморагичен шок
 Thrombophlebitis puerperalis – родилен тромбофлебит
 Trachelectomia – отстраняване на маточната шийка
 Transfusio intrauterina – вътреутробно преливане
 Uterus bicornis – двурога матка
 Versio foetus cum extractione – обръщане на плода с изваждане
 Vomitus matutinus gravidarum – сутрешно повръщане у бременни

3. SYSTEMA GENITALE MASCULINUM

Гръцки термин/терминоелемент	Латински термин	Значение
andr-	vir, viri, m	МЪЖ
balan-	glans penis	главичка на пениса
epididymis, idis, m	–	надсеменник
orchis, idis, m	testis, is, m	тестис
phall-	penis, is, m	пенис
posth-	praeputium, ii, n	препуциум, кракожие
prostata, ae, f	–	простата
sperma(t)-	semen, inis, n	семенна течност

Organa genitalia masculina externa

- penis
- urethra masculina = male urethra
- scrotum

✓ *andr- (vir, viri, m)* – мъж

andrologia, ae, f – андрология, дял от медицината, занимаващ се с мъжката полова система

✓ *orchis, idis, m (testis, is, m)* – тестис

orchitis, itidis, f – орхит, възпаление на тестис

cryptorchismus, i, m, *syn. retentio testis* – крипторхизъм, „скрит” тестис, задържане на тестис в коремната кухина

orchidectomy, ae, f – орхидектомия, отстраняване на тестис

✓ *epididymis, idis, m* – надсеменник

epididymitis, itidis, f – епидидимит, възпаление на надсеменник

✓ *prostate, ae, f* – простата, простатна жлеза

prostatitis, itidis, f – простатит, възпаление на простатата

prostatectomy, ae, f – простатектомия, отстраняване на простатата

✓ *balan- (glans penis)* – главичка на пениса

balanitis, itidis, f – баланит, възпаление на главичката на пениса

✓ *posth- (praeputium, ii, n)* – препуциум, краекожие

posthitis, itidis, f – постит, възпаление на препуциума

balanoposthitis, itidis, f – баланопостит, възпаление на главичката на пениса и препуциума

✓ *spermat- (semen, inis, n)* – семенна течност

azoospermia, ae, f – азооспермия, липса на сперматозоиди в семенната течност

oligospermia, ae, f – намален брой сперматозоиди в семенната течност

Общи термини и диагнози

gonorrhoea, ae, f – гонорея, трипер, венерическо заболяване

syphilis, idis, f – сифилис

varicocele, es, f – варикоцеле, разширени вени на скротума

hydrocele, es, f – хидроцеле, събиране на течност в скроталната торбичка

circumcisio, onis, f – циркумцизия, обрязване, премахване на препуциума

vasectomy, ae, f – вазектомия, изрязване на сегмент от семепровода (*vas deferens*) с цел прекратяване на мъжкия фертилитет

spermatozoa, orum, n (pl.) – сперматозоиди

Hypertrophia prostatae – Хипертрофия на простатата

Adenoma prostatae – Аденом на простатата

Carcinoma prostatae – Карцином на простатата

SYSTEMA ENDOCRINUM

Гръцки термин/терминоелемент	Латински термин	Значение
aden-	<i>glandula, ae, f</i>	жлеза
epiphysis, is, f	<i>glandula pinealis; corpus pineale</i>	епифиза, шишарковидна жлеза, шишарковидно тяло
glandulae parathyroideae	–	околощитовидни жлези
glandula thyr(e)oidea	–	щитовидна жлеза
hypophysis, is, f	<i>glandula pituitaria</i>	хипофиза, питуитарна жлеза
thymus, i, m	–	тимус, задгръдна жлеза

✓ *glandula thyr(e)oidea* – щитовидна жлеза
 thyr(e)otoxicosis, is, f, *syn. hyperthyroidismus, i, m* – тиреотоксикоза, хипертироидизъм, повишена функция на щитовидната жлеза
 hypothyroidismus, i, m – хипотироидизъм, намалена функция на щитовидната жлеза

✓ *glandulae parathyroideae* – околощитовидни жлези
 hyperparathyroidismus, i, m – хиперпаратироидизъм, повишена функция на околощитовидните жлези

Общи термини и диагнози

hyperpituitarismus, i, m – хиперпитуитаризъм, повишена функция на хипофизата
myxoedema, atis, n – микседем, намалена функция на щитовидната жлеза
phaeochromocytoma, atis, n – феохромоцитом, тумор на медулата на надбъбречните жлези

Diabetes mellitus – Захарен диабет

Тип 1 – невъзможност на тялото да произвежда инсулин поради аутоимунно разрушаване на бета клетките в панкреаса

Тип 2 – инсулинова резистентност, неправилна инсулинова секреция и хиперинсулинемия

Diabetes insipidus – Воден диабет, свързан с намалено произвеждане на антидиуретичен хормон от хипофизата

Diabetes gestationis – Диабет по време на бременност

Polyneuropathia diabetica – Диабетна полиневропатия

Angiopathia diabetica – Диабетна ангиопатия

Pes diabeticus – Диабетно стъпало

Retinopathia diabetica – Диабетна ретинопатия

Struma nodosa – Възлеста гуша

Thyroiditis Hashimoto – Тироидит на Хашимото; аутоимунно заболяване на щитовидната жлеза, което прогресивно уврежда нейната функция

Morbus Addisoni – Адисонова болест, намалена продукция на кортизол и други хормони

от надбъбречните жлези

Syndromum Cushing – Синдром на Къшинг, повишена продукция на кортизол